

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
SUFFICIENCY ECONOMY LEARNING CENTER

¹กมลรัตน์ ทองสว่าง, ²ธนาวิทย์ กางการ และ ³ณัฐปภัศย์ นวลสีทอง
¹Kamonrut Tongsawang, ²Thanawit Kangkarn and ³Natpapat Nualsithong

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย
¹Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand

¹tongsawang@cpru.ac.th, ²Thanawit@cpru.ac.th

³Natpapat.nu@cpru.ac.th

Received: May 31, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ. ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และ 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ. ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พื้นที่ในการศึกษา ชุมชนบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประชากร ได้แก่ หัวหน้าหน่วยงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พระสงฆ์ ครู ผู้นำชุมชน ประชาชนหรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ และชาวบ้านจำนวน 11,832 คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 373 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

¹ อาจารย์ ดร., สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

² อาจารย์ สาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ชัยภูมิ

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการและการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ. ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แบบบันทึกข้อมูล แบบการสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรและปศุสัตว์ และมีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสนใจที่จะเรียนรู้แสวงหาความรู้ใหม่เสมอ มีระดับความต้องการในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้น คือ “CIPTHE Model” มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ Community (ชุมชน) Identity (อัตลักษณ์) Participation (การมีส่วนร่วม) Technology (เทคโนโลยี) Human wisdom (เป้าหมายแห่งมนุษย์) และ Economy (เศรษฐกิจ) 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดชัยภูมิ ผลการทดลอง พบว่ารูปแบบการพัฒนาจะต้องดำเนินควบคู่ไปกับภูมิปัญญาเป็นความรู้ดั้งเดิมอันประกอบไปด้วยคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน ไม่ได้แบ่งแยกเป็นส่วน ๆ หากแต่ทุกอย่างมีความสัมพันธ์กับการทำมาหาเลี้ยงชีพ และ 4) และการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดชัยภูมิพบว่าภาพรวมอยู่ระดับมาก

คำสำคัญ : ศูนย์การเรียนรู้; เศรษฐกิจพอเพียง; รูปแบบ

Abstract

This is an R&D research having the following objectives: 1) to study the basic information and need to establish Sufficient Economy Learning Center in Chaiyaphum province, a case study on Suan Dharma Practice Center (Tor Thai Santitham Medication Park), Ban Nong Ya Plong, Na Fai sub-district, Muang Chaiyaphum district; 2) to develop a management model of the center; 3) to try out the model developed; and 4) to assess and improve the management model developed of the center. The research area took place in Ban Nong Ya Plong community, Na Fai sub-district, Muang Chaiyaphum district, Chaiyaphum province. The population studied consisted of 11,832 heads of local administrative organizations, monks, teachers, community leaders, local sages, chiefs or representatives of various groups and villagers. The sample group consisted of 373 persons. The tools used consisted of the questionnaire asking opinions on basic information, needs, and management of the center; recording forms, group dialogue, in-depth interview and expert inquiry. The quantitative data were analyzed with frequency,

percentage, arithmetic mean, and standard deviation, while the qualitative were done with content analysis.

The results of this research appeared that: 1) most people in the area engaged in agriculture and livestock, living lives following the principles of the Philosophy of Sufficient Economy and always seeking new knowledge; 2) the management model developed of the center was CIPTHE Model composing 6 sup-factors namely Community, Identity, Participation, Technology, Human wisdom and Economy; 3) the try-out of the model was found the development model needed to be conducted harmonizing with the traditional moral-merged knowledge, compatible with way of life of the locals, not partially split due to every component associated with their living; and 4) the assessment and improvement of the center gained the high scoring.

Keywords : Learning Center; Sufficient Economy; Model

บทนำ

แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนถึงระดับรัฐ ให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 นั้น ทุกภาคส่วนได้เห็นพ้องร่วมกันที่จะน้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่อาณาเขตกว้างขวางในระดับต้นของประเทศไทยมีที่ตั้งภูมิศาสตร์ที่ปลอดภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์มีสถานศึกษาสายทางโลกทางธรรมหลายแห่ง รวมถึงศูนย์ปฏิบัติธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่เป็นสถานที่ส่วนบุคคลมีพื้นที่จำนวน 2 ไร่ มีบริบทความเป็นธรรมชาติในความสงบ สบายเหมาะสำหรับเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม และอยู่นอกหมู่บ้านท่ามกลางทุ่งนาและป่าไม้ อีกทั้งการคมนาคมสะดวก ห่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเพียง 5 กิโลเมตร เป็นสถานที่สร้างขึ้นด้วยพลังศรัทธาส่วนบุคคลและกลุ่มผู้ร่วมศรัทธาใช้เป็นที่สวดมนต์ไหว้พระและปฏิบัติธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาได้ทำบันทึกข้อตกลงกับชุมชนบ้าน

หนองหญ้าปล้อง องค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยประเด็นสำคัญในการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือประกอบด้วย 1. ความร่วมมือด้านประกันคุณภาพ 2. ความร่วมมือด้านอนุรักษ์ การสืบทอด สืบสาน การบริการชุมชนและขยายพระพุทธศาสนา ความร่วมมือลงนามวันที่ 19 ธันวาคม 2556 เป็นต้นมา สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและมีการถ่ายทอดขยายผลการเรียนรู้สู่ชุมชน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจชุมชนของคนในท้องถิ่นด้วย พร้อมน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เข้ากับการดำเนินชีวิตของประชากรในชุมชน โดยนำหลักการผลิตและการจัดการ การเกษตรกระแสหลักตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันก่อให้เกิดดุลยภาพชีวิตในการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขในการดำเนินชีวิตแบบอย่างพอเพียง หรือ “ศาสตร์พระราชา” ซึ่งเป็นหลักของแนวทางการขับเคลื่อนการสร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทีมผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศของจังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ๘ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ได้มาซึ่งการวางแผนทางและพัฒนา ส่งเสริม ดูแลช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรและชุมชนบ้านหนองหญ้าปล้องให้เป็นแบบแผนอย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นสังคมคุณภาพและสังคมมั่นคง สร้างความมั่นคงในมิติใหม่และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการในการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ๘ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ๘ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ๘ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
4. เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ๘ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชน ราษฎรชาวบ้าน ประธานหรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ และชาวบ้านตำบลนาฝาย อ.เมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ จำนวน 11,832 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชน ราษฎรชาวบ้าน ประธานหรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ และชาวบ้านตำบลนาฝาย อ.เมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 373 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ ราษฎรชาวบ้าน ประธานหรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ และชาวบ้าน รวมทั้งหมด 10 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ ในการจัดการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดชัยภูมิ

2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

2.3 แบบการสนทนากลุ่ม

2.4 แบบทดสอบความรู้ และทักษะการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพทั่วไปและความต้องการในการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จากผู้นำชุมชน ราษฎรชาวบ้าน ประธานหรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ

1) สถานการณ์การจัดการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดชัยภูมิ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้น จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงของจังหวัดชัยภูมิ หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ในภาพรวม ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดชัยภูมิ พบว่าศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดชัยภูมิ มีบทบาทอย่างมากในการเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมเพื่อเกิดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นสถานที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอดและเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างประชาธิปไตย มีคุณธรรม จริยธรรม และมุ่งพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ก็ยังมีปัญหาเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานบางประการ ด้านงบประมาณในการส่งเสริม ขาดแคลนวิทยาการและแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 บทบาทของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดชัยภูมิ มีบทบาทในการให้ความรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ที่ยังขาดความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ในการประกอบอาชีพ ทำให้ขาดรายได้จากการประกอบอาชีพที่แน่นอน อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการรวบรวมความรู้ ที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภูมิปัญญา ค่านิยม วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชุมชน มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มุ่งไปสู่การพึ่งพาตนเอง เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

1.2 รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการณ์การจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และจากการลงพื้นที่ศึกษาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ดังนี้

1) แนวคิดศูนย์การเรียนรู้วิถีเมืองเพชรที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านจิตสำนึกของผู้เกี่ยวข้อง

2) แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ครอบคลุมถึงเรื่องการเล็งเห็นคุณค่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และการได้รับประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพ มีปัจจัยอยู่ 7 ประการ

3.1 มีผู้นำศูนย์ที่ดี

3.2 มีคณะกรรมการศูนย์ที่มีจริยธรรมและมีการบริหารจัดการที่ดี

3.3 ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกศูนย์ สมาชิกของศูนย์ต้องมีคุณภาพ มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เข้ามาร่วมคิดร่วมดำเนินการ

3.4 มีกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.5 มีศักยภาพความรู้ทางด้านอาชีพ

3.6 มีการสร้างระบบการจัดเก็บและการนำมาใช้ขององค์ความรู้ที่ดี

3.7 มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในศูนย์การเรียนรู้และนอกศูนย์การเรียนรู้

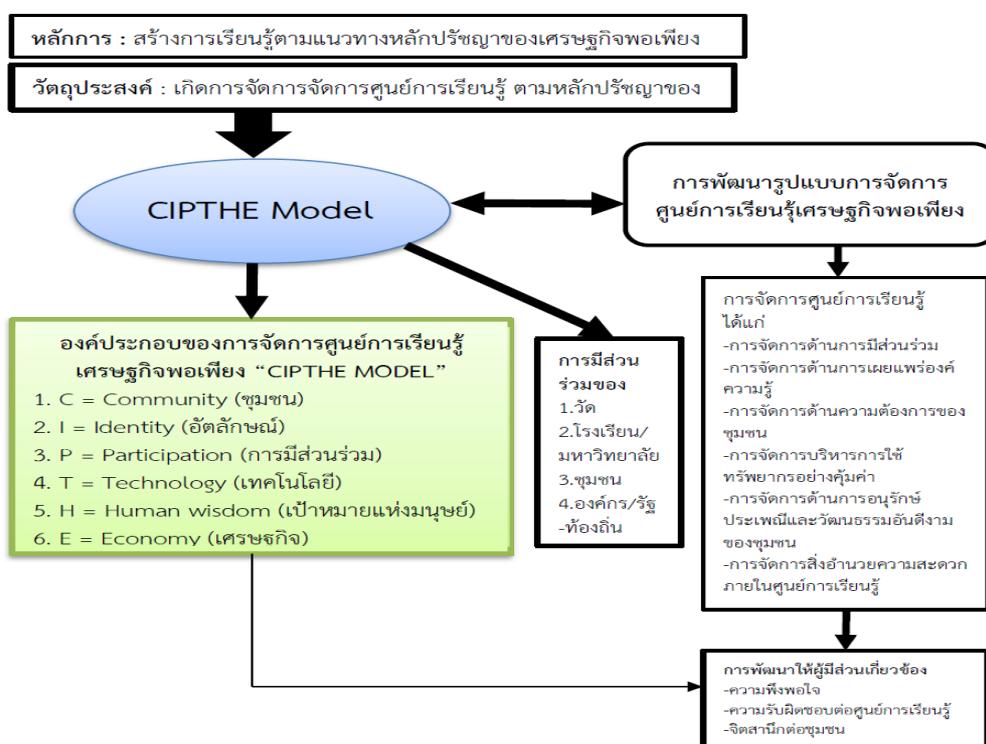
2. ผลการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือ เป็นการพัฒนา (Development: D₁) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D and D) สังเคราะห์สร้างรูปแบบและรับรองจากการพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง คณะผู้วิจัยได้รูปแบบจากการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การจัดการอบรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงยกร่างรูปแบบที่คณะผู้วิจัยใช้ชื่อว่า “CIPTHE Model” มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) C: Community (ชุมชน) หมายถึง อาณาบริเวณแห่งหนึ่งที่มีผู้คนอาศัยอยู่มาอย่างยาวนาน มีความรักความผูกพันต่อสถานที่แห่งนี้ มีจารีต ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ความคิดเห็น ไปในทิศทางเดียวกัน ใช้สถานที่สาธารณะ สถาบันต่างๆ ร่วมกัน สามารถร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมอันใดอันหนึ่งได้เป็นผลสำเร็จ 2) I: Identity (อัตลักษณ์) หมายถึง การสร้างลักษณะเฉพาะและจุดเน้นที่ชัดเจน สามารถมองเห็นภาพอย่างชัดเจน 3) P: Participation (การมีส่วนร่วม) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันรับผิดชอบ และร่วมกันตรวจสอบ หากประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้ ก็จะทำให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์การเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นมากที่สุด 4) T: Technology (เทคโนโลยี) หมายถึง การผสมผสานทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา ทักษะภาพของชุมชน และท้องถิ่น เข้ากับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาระบบปฏิบัติการ และการบริหารจัดการตนเองของศูนย์ ให้ศูนย์การเรียนรู้และสมาชิกของศูนย์รวมตัวกันในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกัน ให้มีความสามารถในการปฏิบัติและเรียนรู้แก้ไขปัญหาข้อจำกัดต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) H: Human wisdom (เป้าหมายแห่งมนุษย์) หมายถึงคุณค่าของคนหรือบุคลากรในศูนย์การเรียนรู้ อันได้แก่ ความรู้ ความสามารถ ความดีงามต่างๆ ที่สั่งสมอยู่ในตัวบุคคลภายในศูนย์การเรียนรู้ โดยความรู้ ความสามารถ และความดีงามเหล่านี้เป็นคุณค่าที่สามารถที่จะนำมาเพิ่มคุณค่าให้กับศูนย์การเรียนรู้ได้ การที่องค์กรต่างๆ มีบุคคลเหล่านี้อยู่ก็จะได้เปรียบเพราะจะสามารถพัฒนาผลผลิตขององค์กรได้มากและต่อเนื่องไม่มีสิ้นสุด 6) E: Economy (เศรษฐกิจ) หมายถึงแนวทางการปฏิบัติโดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวบนพื้นฐานความรู้และคุณธรรม จากองค์ประกอบดังกล่าว แสดงเป็นแผนภูมิรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ได้ดังภาพที่ 1

3. ผลการทดลองใช้ เป็นการวิจัย (Research: R₂) การนำไปใช้ (Implementation: I) โดยการจัดการอบรม การขับเคลื่อนเวที และการจัดกิจกรรมต่างๆ

3.1. การจัดอบรมความรู้ รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้วิถีเมืองเพชร ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากข้อมูลพื้นฐาน ด้วยการวิเคราะห์ สถิติและข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามผู้วิจัยได้วิเคราะห์ส่วนขาดและนำผลมาจัดลำดับความสำคัญเพื่อขับเคลื่อนการจัดเวที

การจัดการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ผู้เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดหัวข้อและจัดทำเอกสารการอบรม “การจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง” ในวันที่ศุกร์ที่ 6 พฤษภาคม 2565 เวลา 9.00-14.00 น. ณ .ศูนย์ปฏิบัติการธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สำหรับกลุ่มเป้าหมายในการอบรม ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชน หลังเสร็จสิ้นการอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำแบบทดสอบหลังการอบรม และประเมินผลหลังการอบรมในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า คะแนนก่อนการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการอบรมได้ทดสอบหลังการอบรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการอบรมและหลังการอบรมแสดงให้เห็นว่าคะแนนก่อนการและหลังการอบรมเฉลี่ยแตกต่างกัน

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

4. ผลการพัฒนา (Development: D₂) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E) ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมภายในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

จากการดำเนินการวิจัย “CIPTHE Model” ในการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมาระยะหนึ่ง (4 เดือน) ผู้วิจัยจึงได้ประเมินผลและปรับปรุง ด้วยการใช้เครื่องมือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์ปฏิบัติการธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัด

ชัยภูมิได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชน ครูและประชาชน รวมทั้งสิ้น 30 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ส่วนการประเมินและปรับปรุงการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจากการสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า รูปแบบ “PECTH Model” มีความเหมาะสมในการนำไปใช้

การประเมินความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยการสอบถามความพึงพอใจของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านหนองหญ้าปล้องที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 30 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา ร้อยละ 100 พบว่า กลุ่มที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.30 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 11 คนคิดเป็นร้อยละ 36.70 มีสถานภาพ สมรสมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มากที่สุดจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ผลพบว่า ความพึงพอใจของผู้รับการอบรม การพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.74, S.D. = 0.868) ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลและลำดับที่ของความความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1. ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศูนย์				
1.1 สร้างความตระหนักให้ชุมชนเห็นความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	3.50	1.009	มาก	6
1.2 การเสริมสร้างให้คนในชุมชนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.47	.973	ปานกลาง	7
1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันของคนในชุมชน	3.80	.887	มาก	2
1.4 การให้คำปรึกษาและแนะนำจากประธานศูนย์และประชาชนชาวบ้าน	3.73	.828	มาก	4
1.5 ภายในศูนย์การเรียนรู้มีกระบวนการเรียนรู้ในอย่างเป็นระบบ	3.90	.885	มาก	1
1.6 การจัดการเรียนรู้ภายในศูนย์เพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.77	.898	มาก	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1.7 ชุมชนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง	3.70	.702	มาก	5
รวม	3.30	.625	ปานกลาง	2
2. ด้านกิจกรรมในการอบรมเชิงปฏิบัติการ				
2.1 ท่านมีความพึงพอใจที่มีส่วนร่วมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้	3.90	.759	มาก	1
2.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้มีความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถนำไปปฏิบัติเองได้ในชีวิตประจำวัน	3.90	.885	มาก	2
2.3 กิจกรรมของศูนย์ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง	3.57	.898	มาก	5
2.4 ศูนย์การเรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.67	.844	มาก	4
2.6 การอบรมในครั้งนี้ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง	3.53	.819	มาก	6
2.7 การอบรมปฏิบัติการในครั้งนี้สอดคล้องกับแนวทางการดำรงชีพของตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3.73	.868	มาก	3
รวม	3.27	.637	ปานกลาง	3
3. ด้านบรรยากาศจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ				
3.1 มีการกระตุ้นให้ติดตามเนื้อหาความรู้อยู่เสมอเกิดการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้	3.20	.761	ปานกลาง	2
3.2 การอบรมปฏิบัติการในครั้งนี้ได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยผู้เข้าอบรมช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน	3.03	.765	ปานกลาง	4
3.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ได้เสียเวลาในการเรียนรู้ลดลง	3.03	.765	ปานกลาง	4
3.4 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ท่านสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.03	.765	ปานกลาง	4
3.5 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ทำให้ท่านได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา	3.60	.894	มาก	1
3.6 ช่วงระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	3.18	.633	ปานกลาง	3
รวม	3.20	.761	ปานกลาง	4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
4. ด้านประโยชน์จากการอบรม				
4.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น	3.30	.915	ปานกลาง	1
4.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้สามารถคิดและแก้ไขปัญหาด้วยแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.23	.858	ปานกลาง	2
4.3 การอบรมในครั้งนี้ได้รับความรู้จากการฟังและการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	3.03	.765	ปานกลาง	3
รวม	3.63	.999	มาก	1

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่าผลการวิจัยมีความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการพัฒนาจะต้องดำเนินควบคู่ไปกับภูมิปัญญาเป็นความรู้ดั้งเดิมอันประกอบไปด้วยคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน ไม่ได้แบ่งแยกเป็นส่วน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวราภรณ์ สามโกเศศ และคณะ (2553) ได้วิจัยเรื่อง ข้อเสนอทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะคนไทย ผลการวิจัยพบว่า การปฏิรูปการศึกษาเพื่อสภาวะคนไทย เป็นระบบการศึกษาทางเลือกหนึ่งของภาคประชาชนที่ให้ความสำคัญการสร้างคามเข้มแข็งที่ฐานรากที่จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งระบบ โดยให้ความสำคัญกับครอบครัวชุมชนท้องถิ่น สถาบันทางศาสนา เอกชนและองค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นของประชาชน เพื่อเพิ่มเติมการจัดการศึกษาที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่สภาวะคนไทยทั้งร่างกายและจิตใจ สังคม สติปัญญา

2. ข้อค้นพบจากทดลองใช้รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการที่มีการสืบทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นและการประยุกต์ใช้เข้ากับองค์ความรู้ใหม่ซึ่งมีการปฏิบัติที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัว การเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ Ishumi (1982) ได้ศึกษาเกี่ยวกับศูนย์บริการชุมชน (Community Center) ในประเทศแทนซาเนีย เกิดขึ้นในระหว่างที่เป็นอาณานิคมของอังกฤษ โดยใช้เป็นศูนย์จัดกิจกรรมบันเทิงแก่ทหารที่ผ่านสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาได้เปลี่ยนวัตถุประสงค์เป็นศูนย์บริหารให้ความรู้ด้านอนามัยพื้นฐาน ให้ความรู้ในการเลี้ยงลูก สอนการอ่านการเขียนได้ ส่งเสริมการจัดคณะกรรมการหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมต่างๆ โดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและจัดตั้งศูนย์ผลิตเอกสารเสริมต่อมาในปี ค.ศ. 1970 รัฐบาลแทนซาเนียได้เปลี่ยนรูปแบบการจัด โดยจัดให้มีศูนย์บริการชุมชน 2

แห่งต่อหนึ่งอำเภอและจัดกิจกรรมสนองความต้องการของท้องถิ่น มีการทำวิจัยเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมโปรแกรมการศึกษาที่เหมาะสม ในปัจจุบันได้รับเงินช่วยเหลือจากธนาคารโลกให้จัดตั้งเป็นศูนย์การศึกษาชุมชน (Community Education Center) ซึ่งแปลงโรงเรียนประถมให้เป็นสถาบันการศึกษาที่สามารถให้ความรู้พื้นฐานแก่คนในชุมชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ สร้างความอำนวยความสะดวกเพื่อจัดกิจกรรม เช่น ศาลาประชาคม ห้องสมุด ห้องฝึกงาน ห้องเอนกประสงค์สำหรับกิจกรรมต่างๆ และสำนักงานทั่วไป และ Watts (1990) กล่าวว่าศูนย์การศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนา (Community Education Development Center) ของอังกฤษ ได้ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1977 เพื่อดำเนินงานพัฒนาชุมชนจัดฝึกอบรม วิจัยและเผยแพร่การศึกษานอกโรงเรียน โดยดำเนินการในลักษณะโครงการจัดประชุมสัมมนาเพื่อช่วยเหลือผู้ดำเนินงานด้านพัฒนาชุมชนจัดความรู้ด้านพัฒนาชุมชนแก่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ทำงานประสานงานกับองค์กรภาครัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย มูลนิธิต่างๆ เพื่อหาแนวทางพัฒนาชุมชนของประเทศและต่างประเทศ

ดังนั้น รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงควรมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนมีความรู้ และความเข้าใจความต้องการ หรือสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นภายในศูนย์การเรียนรู้อย่างแท้จริง สมาชิกในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของศูนย์การเรียนรู้ ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนให้การสนับสนุน องค์กรและหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน มีการสนับสนุนจากภาคเอกชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ยึดหลักพอเพียง ความพอประมาณในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน สร้างงาน สร้างรายได้ บนฐานความรู้คู่คุณธรรม มีเหตุผลในการทำงานของศูนย์การเรียนรู้ มีกิจกรรมที่หลากหลาย และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ใช้ระบบเทคโนโลยี มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภายในศูนย์การเรียนรู้ให้บุคคลภายนอกที่สนใจ

3. การประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมภายในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพบว่า รูปแบบ “CIPTHE Model” มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ การประเมินความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรับรู้เข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสอดคล้องกับสวุฒิ วรวิทย์พินิต (2559) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ วิถีเมืองเพชรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้วิถีเมืองเพชร ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้น คือ “PETCH Model” ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้วิถีเมืองเพชร ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ารูปแบบการพัฒนาจะต้องดำเนินควบคู่ไปกับภูมิปัญญาเป็นความรู้ดั้งเดิมอันประกอบไปด้วยคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน ไม่ได้แบ่งแยกเป็นส่วน ๆ หากแต่ทุกอย่างมีความสัมพันธ์กับการทำมาหาเลี้ยงชีพ และการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้วิถีเมืองเพชร ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าภาพรวมอยู่ระดับมาก และยังสอดคล้องกับเนติรัฐ วีระนาคินทร์ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลศูนย์การเรียนรู้ทางการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงออนไลน์ สำหรับยูวเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ทางการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงออนไลน์สำหรับยูวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่

พัฒนาขึ้น มีบริบทคือ การเรียนอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยประกอบไปด้วย องค์ประกอบนี้ ปัจจัยนำเข้า 8 องค์ประกอบ กระบวนการดำเนินงาน 7 กระบวนการ ผลลัพธ์คือ คุณลักษณะของยุคเกษตรที่พึ่งประสงค์ 3 ด้าน และระบบข้อมูลป้อนกลับ 1 ระบบ ผลการทดลอง ใช้โมเดลพบว่าหลังจากกลุ่มทดลองเรียนด้วยโปรแกรมการเรียนของศูนย์การเรียนรู้ทางการเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงออนไลน์สำหรับเยาวชนเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน กลุ่มทดลองมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ .58 มีผลคะแนนทักษะการปฏิบัติอยู่ในระดับดี และมีระดับเจตคติต่อเรื่องการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบ “CIPTHE Model” ที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน ในการจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดชัยภูมิ จากผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงพบว่าการพัฒนาต้องดำเนินควบคู่ไปกับภูมิปัญญาเป็นความรู้ดั้งเดิมอันประกอบไปด้วย คุณธรรม

2. การพัฒนารูปแบบการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีความสัมพันธ์กับการ ทำมาหาเลี้ยงชีพ การทำงานร่วมกันในชุมชนการปฏิบัติตามศาสนา พิธีกรรม ประเพณี ความรู้ นั้น จะต้องเป็นความรู้คู่คุณธรรม เมื่อผู้คนใช้ความรู้นั้นสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนกับคน คนกับ ธรรมชาติ และคนกับสิ่งที่เหนือธรรมชาติ ความรู้เหล่านั้นสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: โรง พิมพ์คุรุสภา.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). *ชุมชนนิยม: ฝ่าวิกฤติชุมชนล่มสลาย*. กรุงเทพฯ: ซีเอสเอส มีเดีย.

คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. (2550). *การประชุมทางวิชาการระดับชาติ เรื่อง เเจาะประเด็นเศรษฐกิจพอเพียง องค์ความรู้จากงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: ส่วนวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ผลงานวิจัย.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555-2559). *แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

เนติรัฐ วีระนาคินทร์. (2557). *การพัฒนาโมเดลศูนย์การเรียนรู้ทางการเกษตรตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงออนไลน์ สำหรับเยาวชนเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน*. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ*, 8(2), 113-123.

- วราภรณ์ ปริสุทฐ์วานิชย์. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน กรณีศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลหนองบัว กับโรงเรียนบ้านหนองไผ่ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 10(2), 142-156.
- สุวดี วรวิทย์พินิต วรณวีร์ บุญคุ้ม และนรินทร์ สังข์รักษา. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ วิถีเมืองเพชรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(2), 1657-1674.
- Ishumi, A. G. M. (1982). *Community centers in Tanzania: Their development and scope UNESCO institute for education*. USA: UNESCO
- Watts, J. (1990). *Community education in the western world*. London: Education Development Center.

